

© AN JAMART

AAN DE SLAG MET BIOVARKENS

De consumptie van biologisch varkensvlees in Europa neemt toe. Enkele gangbare varkenshouders kozen daarom voor de omschakeling naar bio. Zo ook Luc en Sabine Dekens. Geen eenvoudige stap, maar wel een met toekomstperspectief.

– Sander Van Haver, innovatieconsulent

Bedrijfssituatie

Luc en Sabine Dekens baten een mooi landbouwbedrijf uit gelegen in het hart van het Pajottenland. Het melkvee vormt de hoofdtek van het bedrijf met zo'n 180 melkkoeien. De akkerbouwmatige teelten (70 ha) staan voornamelijk in het kader van de ruwvoederproductie. Daarnaast hebben ze een erg interessante neventak, zijnde biologische varkens. In het verleden hadden ze gangbare varkens, maar dat bleek voor hen weinig toekomstperspectief te bieden. "Eind de jaren 90 werd ons duidelijk dat we met de gangbare varkens op ons bedrijf niet verder konden doordat de prijzen te laag waren", vertelt Luc. "Om het rendabel te maken moesten we ofwel fors uitbreiden, ofwel een andere weg opgaan. We kozen er uiteindelijk voor om de varkenstak naar bio om te schakelen zodat we met dezelfde capaciteit toch een meerwaarde en dus een stukje arbeidsinkomen konden genereren. De omschakeling gebeurde in eerste instantie dus uit economische overwegingen. Bovendien zorgde het voor een risico- en inkomensspreiding. Uiteindelijk hebben we nooit spijt gehad van deze stap."

Gesloten bedrijf

Het aantal varkens bleef sinds de omschakeling behouden op zo'n 40 zeugen. Het afmesten van de biggen gebeurt op het eigen bedrijf. Luc vindt een gesloten bedrijf het meest interessant. Biggen elders aankopen en afmesten is niet zo evident, tenzij je ervoor zorgt dat al de biggen die het bedrijf binnen komen maar van één zeugenhouder zijn. Dit om uitval door ziekte te beperken. Vandaag halen de zeugen een worpindex die net onder de 2 blijft. Dit zou in de toekomst beter moeten, richting 2,2. Luc heeft ervoor gekozen om extra personeel aan te werven voor de eenvoudigste taken op het bedrijf, zodat hij meer tijd vrij kan maken om zich bezig te houden met het optimaliseren van de technische resultaten. Ook de zeugenstapel zou hij nog willen aanpassen. "De oorspronkelijke Danbred-zeugen bleken het niet zo gemakkelijk te hebben bij de omschakeling naar bio. Het is een hoogproductief ras, maar doordat biokrachtvoer erg duur is en de mogelijkheden in de samenstelling iets beperkter zijn, blijkt het moeilijk om zo'n dier goed in balans te houden. Je zou de biggen extra melk moeten geven zodat de zeug minder

energie verliest, maar biomelkpoeder is erg duur. Daarom kan je beter kiezen voor een iets robuuster en minder productief dier." Op termijn wil Luc de geschikte zeugen bekomen door goed te selecteren op zeugen uit eigen kweek.

Huisvesting

Bij de omschakeling naar bio werden de stallen aangepast. De wetgeving voorziet immers een minimum binnen- en buitenoppervlakte per dier. De zeugen worden op stro en in groepen gehouden en hebben per dier 7,5 m² aan binnenruimte ter beschikking. Ze kunnen permanent de uitloop in de vorm van een weide benutten, waar tevens een modderpoel werd aangelegd. Hier maken ze graag gebruik van. Het is goed tegen huidparasieten en zorgt voor verkoeling op warme dagen. De zeugen met biggen zitten per 2 gehuisvest in een ruim hok met stro, aansluitend op een buitenuitloop. Na het spenen verhuizen de vleesvarkens naar een hok waar ze in groepen van ongeveer 20 stuks op stro worden gehouden. De uitloop is verhard. De minimum binnen- en buitenruimte per varken zijn respectievelijk 1,3 en 1,0 m² per dier. Er werden

geen roosters aangelegd, al had Luc dit achteraf gezien toch liever wel gedaan. De wetgeving laat toe om tot maximum 50% van de vloeroppervlakte in roosters aan te leggen. De uitloop wordt doorgaans gedeeltelijk overdekt.

Voeders

Doordat Luc al het akkerland nodig heeft voor de voederproductie voor het melkvee, worden alle voeders voor de varkens aangekocht bij Molens Dedobbeleer. Dat voeder is biologisch gecertificeerd, wat wil zeggen dat het voor 95% uit biologische ingrediënten bestaat. Uiteraard is het voeder daardoor heel wat duurder. Momenteel kost het meel voor de vleesvarkens ongeveer 485 euro/ton. Voor de biggen is dat 525 euro/ton. En net zoals in veel sectoren worden de voeders duurder. "Eigenlijk zou de vleesprijs gekoppeld moeten zijn aan de voederprijs", vindt Luc.

De vleesprijs koppelen aan de voederprijs zou iedereen vooruit helpen.

Deze zeugen namen net een modderbad waarna ze de schaduw opzoeken.

gevoel. Varkensvoer voor productievarkens bestaat uit gemakkelijk verteerbaar voer, wat uiteraard goed is voor de vlees aanzet. Tussen de opeenvolgende voederverstrekkingen kan het al gauw tot meer hongerige dieren en dus onrust in de groep leiden.

Afzet biomest

De mest van biologische dieren moet afgezet worden op biologische grond. Aangezien er op het bedrijf enkel biogrand is in de vorm van een uitloop voor de zeugen, moet de mest elders afgezet worden, aan een maximum van 170 kg N/ha/jaar. Het probleem is dat er in de omgeving niet zoveel bio-akkerbouwers zijn, en dat zij bovendien gangbare rundermest mogen gebruiken indien ze geen biorundermest vinden en toch niet van dat type mest willen afwijken. "Dit zorgt soms wel voor problemen", zegt Luc. "Ik

Ruimte voor groei in biosector

De afzet gebeurt vooral via Jean-Paul Mossoux (Detry) en soms eens via Porcs Qualité Ardenne (PQA), 2 belangrijke spelers op de markt. Zij organiseren het grootste deel van de productie van biggen tot en met aanlevering van versneden en verpakt vlees aan groothandels en supermarkketens. Een klein deel wordt geëxporteerd. Het merendeel van het vlees komt in Belgische winkels terecht. Voor een stabiele en correcte prijsvorming hebben de biovarkenshouders in België zich voor een groot deel gegroepeerd, in samenwerking met voederleveranciers, slachthuizen en versnijders. Vandaag schommelt de prijs rond 3,34 euro/kg geslacht gewicht. Positief is dat de consumptie van biologisch varkensvlees nog steeds blijft stijgen. Bovendien geven de grootwarenhuizen voorkeur aan Belgisch product. Hierdoor is er vandaag een

FAMILIE DEKENS - VERRETH

Leeftijd: Luc (44) en Sabine (43)
 Gemeente: Gooik
 Specialisatie: melkvee, bio-varkens en akkerbouw

Het was uitbreiden, ofwel een andere weg inslaan.
 Wij kozen voor bio.

"Op die manier wordt het risico niet alleen door de boer gedragen, maar ook door de afnemers en de eindconsument." Ruwvoeder als aanvulling wordt vandaag nog niet zoveel gegeven. Desondanks zou het interessant kunnen zijn om dit toch wat meer op te nemen in de rantsoenering, aangezien varkens hieruit behoorlijk wat energie kunnen halen. Wanneer je varkens hun gang laat gaan, kunnen ze grote hoeveelheden ruwvoer verwerken. Met vezelrijke producten zoals grasklaver en luzerne, zijn de dieren langer bezig en het zorgt minder snel voor een verzadigd

geraak mijn mest maar nipt kwijt en ben lang niet de enige met dat probleem. Daar zouden ze op beleidsniveau toch eens een mouw aan moeten passen".

Arbeid

Bij de biologische bedrijfsvoering komt extra arbeid kijken. Doorgaans schat men dat een gesloten bedrijf met 70 zeugen ongeveer één voltijdse arbeidskracht nodig heeft. Aangezien Luc zo'n 40 zeugen heeft is het voor hem iets meer dan een halftijdse job. Vandaag krijgt hij nog veel hulp van zijn vader.

tekort van zo'n 100 tot 150 biovleesvarkens per week. Als we rekenen dat een gemiddeld biovleesvarkensbedrijf ongeveer 70 zeugen aanhoudt en alle biggen zelf afmest, kunnen er dus nog gemakkelijk zo'n 5 kwekers bijkomen. ■

Meer weten? Kijk op Biozoektboer.be. Dit project is een initiatief van Boerenbond, ABS en Bioforum met de financiële steun van de Vlaamse overheid.